

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ
АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ
НЕВІДКЛАДНИХ РОБІТ»
(назва навчальної дисципліни)

циклу професійної (обов'язкової) підготовки
(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньою освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
(назва освітньої програми)

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
(найменування освітнього ступеня)

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
(код та найменування галузі знань)

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»
(код та найменування спеціальності)

Рекомендовано кафедрою організації і
проведення аварійно-рятувальних
робіт на 2025-2026 навчальний рік.
Протокол від «29» 08 2025 року № 12.

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт»

Черкаси 2025 рік

Загальна інформація про дисципліну

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни направлені на формування у здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів) необхідного рівня знань та умінь з питань проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння необхідними способами та технологіями проведення пошуково-рятувальних робіт, набуття навичок щодо визначення необхідних засобів для забезпечення їх проведення, дотримання правил безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів)

Загальна інформація	Коломієць Валерій Станіславович, старший викладач кафедри організації і проведення аварійно-рятувальних робіт навчально-наукового інституту цивільного захисту
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 13 НПРЧ. Робочий номер телефону – (067)3178400
E-mail	kolomiiets_valerii@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- дослідження форм і способів взаємодії аварійно-рятувальних формувань з іншими силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС; - дослідження прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту в різних умовах
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи в органах управління і пожежно-рятувальних підрозділах; - курс професійно-технічної підготовки за робітничою спеціальністю «Пожежний-рятувальник»; - участь у міжнародних навчаннях EU MODEX Cycle 12 у Польщі
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Коломієць В.С. Проведення аварійно-рятувальних робіт в завалах зруйнованих будівель та споруд. Problems of Emergency Situations: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Харків : Національний університет цивільного захисту України, 2023. 464 с. С. 244-245. 2. Коломієць В.С., Даценко Р.С., Лисенко К.В. Особливості ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (небезпечних подій), пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами з автомобілями

	з електричною (гібридною електричною) системою приводу. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 29 лютого 2024. – 239 с. С. 93-94 3. Коломієць В.С. Можливості застосування безпілотних літальних апаратів в рамках діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції з нагоди відзначення Дня науки-2024 в Україні «Актуальність та особливості наукових досліджень в умовах воєнного стану» (м. Київ, 22 травня 2024 року). Київ: ДНДІ МВС України, 2024. 481 с. С. 304-306
--	--

Заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 13 НІПРЧ (вул. Онопрієнка, 8). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань та умінь з питань організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Професійна обов'язкова	Професійна обов'язкова
Рік підготовки	4-й рік підготовки	
Семестри	7/8	7/8
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3,5/2,5	3,5/2,5
- кількість модулів	2	2
- загальна кількість годин	180	180
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	16/8	8/6
- практичні заняття (годин)	36/30	2/2
- семінарські заняття (годин)	-	-
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-/20	-/24

- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	43/7	97/45
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	10/10	10/10
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік /екзамен	екзамен

Передумовами для вивчення дисципліни є раніше здобуті результати навчання за ОК «Рятувальна та загальна фізична підготовка», «Інженерний захист населення та територій», «Стійкість будівель та споруд в умовах надзвичайних ситуацій», «Ліквідація наслідків надзвичайних».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
– демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	ПРН-20
– Передбачати безпечну роботу ланок газодимозахисної служби, експлуатацію комплектів засобів індивідуального захисту рятувальників.	ПРН-24
– Знати тактико-технічні характеристики нових зразків аварійно-рятувальної, протипожежної та інженерної техніки, обладнання та інструменту та мати навички їх застосування при ліквідації надзвичайних ситуацій	ПРН-31
Дисциплінарні результати навчання	ДРН
– демонструвати вміння із застосування необхідних способів і технологій проведення пошуково-рятувальних робіт	ДРН-1

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК, КД
- Здатність працювати як в команді, так і автономно.	K08
– Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.	K22
– Здатність до опанування нових зразків аварійно-рятувальної, протипожежної та інженерної техніки, обладнання та інструменту.	K33

Очікувані компетентності з дисципліни	КД
– здатність обирати раціональний спосіб дій під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	КД -1

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб.

Класифікація, склад та завдання аварійно-рятувальних служб. Сфера діяльності аварійно-рятувальних служб, створених на професійній основі. Повноваження аварійно-рятувальних служб. Статут державної аварійно-рятувальної служби.

Порядок атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників. Атестація аварійно-рятувальних служб. Атестація рятувальників. Ведення реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб. Проведення перевірки діяльності аварійно-рятувальної служби та її готовності до дій за призначенням. Вимоги до порядку перевірки знань, правил, норм, інструкцій із ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, а також вимоги до відповідних вольових та психофізіологічних якостей, фізичної підготовки та витривалості, спеціальних знань і навичок рятувальників.

Тема 2. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт.

Загальні правила пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт. Пересування рятувальників по пересіченій місцевості, в умовах завалів, у стиснених умовах, по снігу, по льоду, по болотах, у лавинонебезпечній зоні, у печерах. Подолання водних перешкод.

Основні етапи та правила транспортування. Способи транспортування. Транспортування постраждалих у різних умовах. Вибір способу транспортування залежно від травми постраждалого. Засоби транспортування.

Тема 3. Розвідка зони НС. Організація та проведення пошуку постраждалих.

Задачі розвідки. Види розвідки. Особливості організації, способи та засоби розвідки в зоні НС.

Завдання пошуку. Способи пошуку постраждалих. Вимоги до організації рятування людей. Деблокування постраждалих. Організація проведення пошуково-рятувальних робіт у зоні НС. Типові організаційні схеми проведення пошуково-рятувальних робіт

Тема 4. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР.

Класифікація аварійно-рятувального інструменту за ознакою «операція». Застосування аварійно-рятувального переносного інструменту із механічним

(гідравлічним, електричним, пневматичним) приводом. Підготовка інструменту до роботи та виконання окремих операцій, комплексу операцій під час АРІНР.

Тема 5. Технології пошуку та рятування постраждалих у завалах.

Способи пошуку постраждалих. Пошук заваленого укриття. Способи та технології розбирання завалу для надання допомоги постраждалим. Технологія деблокування постраждалих. Методика надання допомоги постраждалим при синдромі тривалого здавлювання. Основні технологічні операції та послідовність їх виконання при деблокуванні постраждалих із завалу способом розбирання завалу зверху. Основні технологічні операції з деблокування постраждалих способом улаштування лазу у завалі. Способи та технології укріплення або руйнування нестійких конструкцій, які являють собою потенційну небезпеку через можливе раптове обвалення. Роботи з рятування людей, що знаходяться в частково зруйнованих наземних спорудах, на висоті.

Тема 6 Особливості дій підрозділів ОРС ЦЗ під час проведення АРІНР у замкнутих просторах.

Особливості проведення АРІНР у замкнутих просторах. Прямок роботи зі спуском у колодязь, у колекторі. Дії керівника підрозділу щодо організації робіт.

Тема 7. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.

Правила деблокування постраждалих при ДТП. Технологія проведення деблокування. Технологія деблокування постраждалих із салону транспортного засобу. Деблокування постраждалих з-під транспортного засобу. Пошуково-рятувальні роботи при вантажних перевезеннях. Урахування маркування небезпечних вантажів під час вибору способу локалізації та ліквідації вражаючих факторів НС.

Тема 8. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на залізничному транспорті.

Завдання пошуку. Способи пошуку постраждалих. Вимоги до організації рятування людей. Деблокування постраждалих.

Організація проведення пошуково-рятувальних робіт в зоні НС. Типові організаційні схеми проведення пошуково-рятувальних робіт.

Модуль 2. Основні технології проведення пошуково-рятувальних робіт в різних умовах.

Тема 1. Рятування на воді.

Зміст рятувальної діяльності на воді. Способи надання допомоги потопуючому. Техніка порятунку на воді. Порядок переміщення постраждалого та транспортувальні захвати. Індивідуальні засоби порятунку та само порятунку. Призначення, характеристики, вимоги до рятувального кола, жилетів (нагрудників), гідро- та термогідрокостюмів (комбінезонів).

Характеристика та використання плавзасобів різного призначення. Вимоги до рятувального човна. Порядок проведення рятувальних робіт на воді. Дії рятувальних пар при застосуванні рятувального спорядження у різних умовах. Головні правила безпеки при наданні індивідуальної допомоги потопаючому на воді. Серцево-легенева реанімація. Порядок надання допомоги в зимових умовах. Прийоми пересування рятувальника по кризі. Запобігання переохолодженню. Умови самопорятунку у випадку потрапляння під кригу.

Тема 2. Способи і прийоми проведення аварійно-рятувальних робіт у зоні хімічного забруднення.

Способи і прийоми ведення загальної та хімічної розвідки. Способи пошуку постраждалих у зоні хімічного забруднення. Основні способи локалізації зони хімічного забруднення та ліквідації джерела забруднення. Способи дегазації. Заходи безпеки та порядок вибору засобів захисту під час проведення аварійно-рятувальних робіт у зоні хімічного забруднення. Вибір методу демеркуризації залежно від ступеню ртутного забруднення та властивостей поверхні. Порядок проведення демеркуризації. Засоби індивідуального захисту та вимоги безпеки.

Рекомендації до режимів робіт і відпочинку особового складу підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України під час виконання робіт у засобах індивідуального захисту (ЗІЗ). Порядок вибору та використання захисного одягу (ЗО) і ЗІЗ. Медичне забезпечення робіт у ЗО і ЗІЗ

Тема 3. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків аварії на хімічно-небезпечному об'єкті.

Оперативно-тактична характеристика ХНО. Аналіз сценаріїв виникнення аварій. Визначення змісту та порядку проведення АРНР. Розрахунок сил та засобів, необхідних для ліквідації наслідків аварії. Порядок дій керівника органу управління (підрозділу) ОРС ЦЗ під час організації і проведення АРНР.

Вихідні дані та порядок виконання курсової роботи

Тема 4. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на авіаційному транспорті.

Першочергові заходи щодо рятування людей при аваріях на авіатранспорті. Технологія розкриття фюзеляжу літака для забезпечення евакуації людей. Порядок рятування пасажирів, що знаходяться в несвідомому стані або мають важкі тілесні ушкодження

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна	модульна

			(семінарські) заняття	заняття (інші види занять)	робота	контрольна робота
7- й семестр						
Модуль 1. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт						
Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб.	8	2	0	0	6	0
Тема 2. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт.	12	2	4	0	6	0
Тема 3. Розвідка зони НС. Організація та проведення пошуку постраждалих	14	2	6	0	6	0
Тема 4. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР.	8	2	0	0	6	0
Тема 5. Технології пошуку та рятування постраждалих у завалах.	15	2	6	0	7	0
Тема 6. Особливості дій підрозділів ОРС ЦЗ під час проведення АРІНР у замкнутих просторах.	14	2	6	0	6	0
Тема 7. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.	18	2	6	0	10	0
Тема 8. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на залізничному транспорті.	16	2	6	0	6	2
Разом	105	16	34	0	53	2
8-й семестр						

Модуль 2. Основні технології проведення пошуково-рятувальних робіт в різних умовах						
Тема 1. Рятування на воді.	20	2	12	0	6	0
Тема 2. Способи і прийоми проведення аварійно-рятувальних робіт у зоні хімічного забруднення.	17	2	10	0	5	0
Тема 3. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків аварії на хімічно-небезпечному об'єкті.	22	2	0	0	20	0
Тема 4. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на авіаційному транспорті.	16	2	6	0	6	2
Разом	75	8	28	0	37	2

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма					
	Кількість годин					
	у тому числі					
	усього	лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
7- й семестр						
Модуль 1 Основи проведення пошуково-рятувальних робіт.						
Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб.	0	0	0	0	12	0
Тема 2. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт.	0	0	0	0	12	0
Тема 3. Розвідка зони НС.	0	0	0	0	12	0

Організація та проведення пошуку постраждалих						
Тема 4. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР.	0	0	0	0	12	0
Тема 5. Технології пошуку та рятування постраждалих у завалах.	0	2	0	0	12	0
Тема 6. Особливості дій підрозділів ОРС ЦЗ під час проведення АРІНР у замкнутих просторах.	0	2	0	0	12	0
Тема 7. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.	0	2	0	0	13	0
Тема 8. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на залізничному транспорті.	0	2	0	0	12	2
Разом	105	8	0	0	97	2
8-й семестр						
Модуль 2. Основні технології проведення пошуково-рятувальних робіт в різних умовах						
Тема 1. Рятування на воді.	17	2	0	0	15	0
Тема 2. Способи і прийоми проведення аварійно-рятувальних	15	2	0	0	13	0

робіт у зоні хімічного забруднення.						
Тема 3. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків аварії на хімічно-небезпечному об'єкті.	26	2	0	0	24	0
Тема 4. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на авіаційному транспорті.	17	0	0	0	15	2
Разом	75	6	0	0	67	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	МОДУЛЬ 1	
1.	Тема 2. Транспортування постраждалих	4
3.	Тема 3. Проведення пошуку постраждалих в різних умовах	6
4.	Тема 5. Виконання комплексу операцій із застосуванням аварійно-рятувального переносного інструменту із механічним (гідравлічним, електричним, пневматичним) приводом в умовах завалу.	6
5.	Тема 6. Робота в замкнутому просторі.	6
6.	Тема 7. Деблокування постраждалих при ДТП	6
7.	Тема 8. Пошуково-рятувальні роботи під час аварії на залізничному транспорті.	6
8.	Тема. Модульна контрольна робота.	2
	Разом	36
	МОДУЛЬ 2	
9.	Тема 1. Відпрацювання дій при порятунку постраждалого на воді	12
10.	Тема 2. Локалізація зони хімічного забруднення та ліквідація джерела забруднення	10
11.	Тема 4. Рятування людей при аваріях на авіатранспорті	6
12.	Тема. Модульна контрольна робота.	2
	Разом	30

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

1. Загальні засади діяльності спеціалізованих аварійно-рятувальних

служб.

2. Кваліфікаційні вимоги до рятувальників спеціалізованих аварійно-рятувальних служб.
3. Спеціальні роботи під час ліквідації наслідків НС.
4. Основи виживання та життєдіяльності рятувальників в умовах лісної місцевості.
5. Орієнтування на місцевості. Визначення азимуту. Поняття про рекогносцировку.
6. Пересування рятувальників в зоні проведення пошуково-рятувальних робіт. Сучасні засоби механізації.
7. Транспортування постраждалих. Сучасні засоби іммобілізації постраждалого.
8. Розвідка зони НС. Особливості залучення авіації до розвідки зони НС.
9. Організація та проведення пошуку постраждалих. Сучасні пристрої пошуку.
10. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРНР.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття; виконання навчальних вправ на полігоні або навчальних спорудах, смузі психологічної підготовки, тощо);

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- курсова робота;
- самостійна робота.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, стандартизовані тести; виконання розрахункових робіт; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації та виступи на наукових заходах; завдання на навчальному полігоні та навчальних спорудах.

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього

процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних вправ на полігоні, контрольної роботи (тестування за допомогою google-форм) тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку (7 семестр), курсової роботи та екзамену (8 семестр).

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

Розподіл балів								
Модуль 1 (7 семестр)								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
-	до 8	до 12	-	до 12	до 12	до 12	до 12	
Розподіл балів						Індивідуальні завдання	Сума балів за дисципліну	
Модуль 1								
Модульна контрольна робота								
до 32						До 10	100	
Модуль 2 (8 семестр)								
T1	T2	T3	T4	Індивідуальне завдання	Модульна КР	Курсова робота	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів за дисципліну
До 24	-	До 20	До 12	до 10	24	до 100	20	до 100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на заняттях (оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів):

4 балів – Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача.

Здобувач володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній діяльності.

Здобувач має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системного аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблемні питання.

Виконання практичного завдання на полігоні:

Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, здобувач чітко ставить цілі і завдання, добре оцінює ситуацію. Правильно вибирає та використовує спорядження і спосіб оперативних дій, не порушує вимоги безпеки праці;

3 бали – Відповідь і завдання – повні з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача.

Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача.

Виконання практичного завдання на полігоні:

Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, але в проведенні оцінки ситуації потребує консультації викладача. Правильно вибирає та використовує спорядження і спосіб оперативних дій, не порушує вимоги безпеки праці.;

2 бали – Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача.

Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого здобувача, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення.

Виконання практичного завдання на полігоні:

Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, але в проведенні оцінки ситуації, виборі та використанні спорядження, способу дій є труднощі. Не порушує вимоги безпеки праці;

1 бали - Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом.

Здобувач володіє навчальним, матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку.

Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички.

Виконання практичного завдання на полігоні:

Відчуває труднощі у проведенні оцінки ситуації. При виборі та використанні спорядження і способу дій є грубі помилки, допускає порушення вимог безпеки праці;

0 балів – Фрагментарне знання окремих моментів навчального матеріалу.

Виконання практичного завдання на полігоні:

Здобувач не може зрозуміти мету і завдання при виконанні оперативних дій, допускає грубі порушення вимог безпеки праці.

Модульний контроль.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі виконують контрольну роботу у вигляді тестування за допомогою google-форм. Контрольна робота передбачає перевірку знань здобувачів, які вони отримали на протязі вивчення модулю, та умінь використовувати їх у подальшій практичній діяльності. Модульна контрольна робота проводиться шляхом письмового (тестового)

опитування і містить теоретичні питання в обсязі тем, що вивчаються на протязі модулю. Загальна оцінка та кількість балів визначаються за методикою визначеною в методичних матеріалах для проведення контрольної роботи і становить тридцять два бали.

Остаточна оцінка за модуль складається з оцінки за контрольну роботу і підсумкової оцінки за семінарські і практичні заняття.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу, уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал. Відповідні бали за індивідуальне завдання враховуються під час визначення загальної суми балів за види навчальної діяльності.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку (7 семестр), курсової роботи та екзамену (8 семестр).

Під час вивчення дисципліни здобувачі виконують курсову роботу, яка оцінюється окремо. Зміст завдань та критерії оцінювання визначаються відповідними методичними рекомендаціями до виконання курсової роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен проводиться шляхом усного опитування і складається з теоретичної і практичної частин. Теоретична частина містить два питання в обсязі тем, що

вивчаються на протязі семестру (по одному з кожного модулю). Практична частина містить прикладне завдання в обсязі тем, що вивчаються на протязі семестру.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Класифікація, склад та завдання аварійно-рятувальних служб.
2. Повноваження аварійно-рятувальних служб.
3. Статут державної аварійно-рятувальної служби.
4. Загальні засади організації атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників.
5. Вимоги до порядку перевірки знань, правил, норм, інструкцій з ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, а також вимоги до відповідних вольових та психофізіологічних якостей, фізичної підготовки та витривалості, спеціальних знань і навичок рятувальників.
6. Зміст аварійно-рятувальних та інші невідкладних робіт. Загальний порядок проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.
7. Загальний порядок дій керівника органу управління (підрозділу) ОРС ЦЗ під час організації і проведення АРІНР.
8. Сигнали про місцезнаходження рятувальної групи. Організація табору.
9. Орієнтування на місцевості.
10. Основні способи визначення відстані до недоступного предмета.
11. Загальні правила пересування рятувальників в зоні проведення пошуково-рятувальних робіт.
12. Пересування рятувальників по пересіченій місцевості.
13. Пересування рятувальників в умовах завалів.
14. Пересування рятувальників у стиснених умовах.
15. Пересування рятувальників по снігу, по льоду, у лавинонебезпечній зоні.
16. Пересування рятувальників по болотах.
17. Способи подолання водних перешкод.
18. Основні етапи та правила транспортування постраждалого.
19. Основні способи та засоби транспортування постраждалих.
20. Задачі розвідки зони НС. Види розвідки.
21. Особливості організації хімічної розвідки в зоні НС
22. Особливості організації радіаційної розвідки в зоні НС.
23. Організація та проведення пошуку постраждалих.
24. Класифікація аварійно-рятувального інструменту за ознакою «операція».
25. Основні правила роботи з гідравлічним інструментом.
26. Основні правила роботи з пневматичним інструментом. Розрахунок вантажо-під'ємності пневматичних подушок.
27. Основні правила роботи з електростанцією, електричним інструментом та засобами освітлення. Перевірки відповідності сумарної потужності споживачів з номінальною електрогенератора.

28. Зміст невідкладних аварійно-відновлювальних робіт.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, не допускаються на заняття, якщо розпочато розгляд прикладних навчальних питань).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Неклонський І.М. Застосування методів лінійного програмування при моделюванні аварійно-рятувальних робіт. Теорія і практика гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції. Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки ім. героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України, 2019. С. 46–48.

2. Неклонський І.М. Математична модель оцінювання прогнозованих параметрів небезпечних впливів хімічних аварій під час аварійного прогнозування. Проблеми надзвичайних ситуацій. 2017. Вип. 26. С. 102–107.

3. Кодекс цивільного захисту України. Закон України від 02.10.2012 р. №5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

4. Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників: постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. № 828.

5. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: Наказ МВС України від 26.04.2018 р. № 340. (бібліотека НУЦЗ України).

6. Методичні рекомендації щодо застосування кінологічних підрозділів ДСНС України під час проведення пошуково-рятувальних робіт: Наказ ДСНС України 17.09.2014 № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527388-14#Text>

7. «Методичні рекомендації з ліквідації наслідків руйнування будівель та споруд із застосуванням аварійно-рятувальної (інженерної) техніки спеціального призначення та обладнання» затверджені наказом ДСНС № 1065 від 27.08.2025 р.

8. Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. Конспект лекцій. Укладачі: В.А.Гузенко, О.І.Камардаш, І.М.Неклонський, В.О.Самарін. Х.: НУЦЗ України, 2010. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

9. Організація аварійно-рятувальних робіт: курс лекцій / В.Г. Аветисян, І.М. Грицина, В.В. Тригуб, К.М. Остапов. Х: НУЦЗУ, 2017. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

10. Ручний механізований аварійно-рятувальний інструмент: навчальний посібник / В.М. Гвоздь, О.С. Дубенець, В.А. Сербін, А.В. Клепча, А.О. Оліцький. Черкаси: УДСНС у Черкаській області, 2017. 142 с. URL: <https://www.calameo.com/books/003851380c3667568928c>

11. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Наказ МНС України 07.05.2007 р. № 312. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

12. Рятувальні роботи при надзвичайних ситуаціях. Частина 1: Навчальний посібник / Аветисян В.Г., Сенчихін Ю.М., Тригуб В.В., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Александров В.Л., Адаменко М.І. К: Основа, 2006. – 360 с. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

13. В.Г. Аветисян, Ю.О. Куліш. Організація аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних аваріях. Практичний посібник. Харків.: АЦЗУ МНС України, 2004. 44 с. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

14. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 9. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. За загальною редакцією О.М. Євдіна. Київ, 2012. 476 с.

15. Kachur, T. Development of the effective information and analytical support of the OSH management system / O. Kruzhilko, V. Maystrenko, V. Kalinchyk, Y. Polukarov, L. Mitiuk, N. Bilotserkivska, L. Borysova, T. Kachur // Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering, 2020, 99(2), С. 72–84. (електронна бібліотека НУЦЗ України).

Інформаційні ресурси

1. <https://dsns.gov.ua>
2. <https://ns-plus.com.ua>

Розробник(и):

Старший викладач кафедри організації
і проведення аварійно-рятувальних робіт
навчально-наукового інституту
цивільного захисту

Валерій КОЛОМІЄЦЬ